

Juhend Soomes tööle asuvatele välismaalastele

Rakennusteollisuus RT ry
Rakennusliitto ry
2007

SISUKORD

1. Sissejuhatus.....	3
2. Mõisteid ja määratlusi.....	3
3. Välismaalane töötajana Soomes.....	4
3.1. Välismaalaselts nõutavad load.....	4
3.2. Välismaalaselts töötajale kohaldatavad töötingimused.....	5
3.3. Välismaalaselts töötaja maksustamine.....	6
3.4. Lähetatud töötaja sotsiaalkaitse.....	7
3.5. Tööandja kindlustamiskohustus.....	8
3.6. Palga maksmine finantsasutuse vahendusel.....	8
3.7. Välismaalaselts töötaja meespea.....	8
4. Alltöövõtt ja tööjõu rentimine.....	10
4.1. Tellija selgituskohustust käsitlev seadus.....	10
4.1.1. Selgitamist vajavad andmed alltöövõtja ja tööjõu rentija kohta.....	10
4.1.2. Andmed välismaise ettevõtte kohta.....	12
4.1.3. Millal selgitusi ei ole vaja.....	13
4.2. Välismaise ettevõtte on kohustatud nimetama oma esindaja.....	13
4.3. Renditööjõudu kasutava ettevõtte kohustus esitada andmeid maksuametile.....	14
4.4. Välismaise ettevõtte kandmine maksude kinnipidajate registrisse ja tulumaksu võtmine töötasult.....	14
4.5. Tellija/välismaise töötajaga kohustus kanda hoolt EL/EEA riikide hulka mittekuuluvate maade kodanike töötamisõiguste eest.....	14
4.6. Kindlustamine õnnetuste vastu Soome ehitusobjektidel.....	15
4.6.1. Õnnetuste vastu kindlustamine.....	15
4.6.2. Vastutus õnnetuste hüvitamise eest.....	16
4.6.3. Soovitus lähetajalt nõutava kindlustuskaitse kohta.....	16
4.7. Töötaja rinnakaart.....	17
4.8. Töötajate liikumise järelevalve.....	17
4.9. Välistööjõu kasutamise leping (UTS).....	18
4.10. Maksuametile esitatavad andmed.....	18
4.11. Mida tuleb täpsustada alltöövõtulepingu või tööjõu rendilepingu sõlmimisel.....	19
5. Kuidas toimitakse töömaal välismaist tööjõudu kasutades.....	21
6. Kasulikke kontaktandmeid.....	23

Lisad

1. Tingimused, mida peab sisaldama alltöövõtu- ning tööjõu rendifirma leping
2. Läbipääsulubade loetelu näidis
3. Tõendi E 101 näidis
4. Töötaja elamisloa näidis
5. Töötaja elamisloataotlus
6. Registreerimistaotlus

1. Sissejuhatus

Käesoleva ühtse juhendi eesmärk on selgitada Soomes välismaalaste töötamist käsitlevaid reegleid ning vältida töökohtadel tekkida võivaid arusaamatusi. Juhendi avaldavad Rakennusteollisuus RT ry ja Rakennusliitto ry. Juhend on ette nähtud kogu ehitusala töötajatele.

Juhend on koostatud vastavalt ehitusvaldkonna vajadustele ning selles on võetud arvesse seadusandluse ja lepingutega ehitusvaldkonnale esitatavaid erinõudeid. Aluseks on võetud Soome seadusandlus seisuga 31.12.2006.

Välismaalaste Soomes töötamisega seotu on juhendis esitatud kolmelt seisukohalt. Punkti 3 sisu on mõeldud välismaalasest töötajale, 4. osas käsitletakse teemat tellija ja hankijate seisukohalt ning 5. osas sisalduvad tegevusjuhendid töömaa juhtidele.

2. Mõisteid ja määratlusi

Välismaalaste Soomes töötamise seisukohalt tähtsad seadusesätted on:

- Välismaalaste seadus (301/2004)
- Lähetatud töötajate seadus (1146/1999)

Välismaalane

Välismaalase all mõistetakse isikut, kes ei ole Soome kodanik. Välismaalased võidakse jaotada kolme allrühma:

- Põhjamaade kodanikud;
- EL/Euroopa majandusruumi (EEA) maade kodanikud;
- Kolmandate riikide kodanikud.

EL/EEA riigid

EL/EEA riigid on kõik Euroopa Liidu liikmesmaad ning Island, Norra ja Liechtenstein. Samu reegleid järgitakse ka Šveitsi suhtes. Nende riikide kodanikele kohaldatakse mitmes suhtes samu reegleid ning seepärast kasutatakse käesolevas juhendis nende maade kohta ühtset mõistet „EL/EEA riigid“.

Kolmandad riigid

Kolmandate riikide all mõeldakse riike, mis ei ole EL/EEA riigid.

Lähetatud töötaja

Töötaja, kes tavaliselt töötab muus riigis kui Soomes ning kelle teises riigis asuv tööandjana tegutsev ettevõtte lähetab töösuhte kehtivuse ajal piiratud ajaks tööle Soome. Lähetamine võib põhineda Soome ja välisriigi firmade vahelisel alltöövõtulepingul või tööjõurendi lepingul.

Tööandja

Füüsiline või juriidiline isik, kes on sõlminud töötajaga töölepingu.

Töötaja tööandja on see, kes maksab talle palka. Palgamaksmine on esmane, kuid mitte ainus kriteerium, mis määratleb tööandjat.

Töötaja

Isik, kes teeb palga eest tööd teisele.

3. Välismaalane töötajana Soomes

3.1. Välismaalaselt nõutavad load

Välismaalaste seaduse kohaselt ei vaja EL/EEA riikide kodanikud Soomes töötamiseks töötaja elamisluba.

Töötaja elamisluba

Töötaja elamisloa all mõeldakse välismaalaste seaduse kohaselt kolmandate riikide kodanikult nõutavat luba elada Soomes, kui tema eesmärgiks on niisuguse palgatöö tegemine, milleks tal ei ole õigust muu elamisloa alusel või ilma elamisloata. Töötaja elamisloa annab tööjõuameti positiivse otsuse alusel välismaalaste amet ning pikendatud loa kohturingkonna politseiosakond.

Välismaalaste seaduse § 79-81 on loetletud erandid, mille puhul töötamine on lubatud ilma töötaja elamisloata (täpsemad sätted näiteks õpilaste ja tööpraktika kohta).

Lubade kohta saab informatsiooni Soome tööministeeriumi internetilehekülgedelt aadressil www.mol.fi, immigratsiooniasjad, tööloa (*maahanmuuttoasiat, työlupa*).

Ettevõtja elamisluba

Ettevõtja elamisloa all mõeldakse välismaalaste seaduse alusel välismaalaselt nõutavat luba elada Soomes, kui tema eesmärgiks on ettevõtlusega tegelemine. Ettevõtja elamisluba nõutakse kolmandate riikide kodanikelt. Välismaal elav ettevõtja esitab oma taotluse Soome kohalikule esindusele, kuid otsuse teeb Soome välismaalaste amet. Soomes esitatakse taotlused kohalikule politseile.

Elamisloa registreerimine

EL/EEA riikide kodanikud peavad registreerima oma elamisõiguse Soome kohalikus politseis, kui nad elavad Soomes üle 3 kuu. See kohustus ei puuduta Põhjamaade kodanikke.

Töötamise kohta käivate andmete registreerimine

Nn. uute EL-i liikmesmaade (Tšehhi, Eesti, Läti, Leedu, Ukraina, Poola, Sloveenia ja Slovakkia) kodanikud peavad esitama tööjõuametile registreerimiseks andmed oma töötamise kohta hiljemalt 14 päeva möödudes töö alustamisest. On soovitatav, et ka Bulgaaria ja Rumeenia kodanikud registreeriks id töötamise ülalmainitud viisil, kuigi see ei ole neile kohustuslik.

Oma deklaratsioonis peab välismaalane teatama oma nime, sünniaja ja -koha, kodakondsuse, samuti tööandja selgituse, kuhu on märgitud tööandja, tööandjafirma registreerimisnumber, kutseala, tööobjekti asukoht või asukohad, töö kestus ning rakendatav kollektiivleping või töö eest makstav tasu. Uus deklaratsioon tuleb esitada siis, kui tööandja vahetub või kui deklareeritavatesse andmetesse on tehtud muid olulisi muudatusi.

Isikukoodi taotlemine

Soome isikukoodi on vaja näiteks selleks, et oleks võimalik maksta Soomes makse. Soome isikukoodi saamiseks tuleb esitada kohalikule politseijaoskonnale tööleping ja pass ning seejärel annab isikukoodi elukoha magistraat. Taotluse isikukoodi saamiseks võib esitada ka maksuametile koos maksukaarditaotlusega. Kui isiku identifitseerimisega tekib raskusi, suunatakse ta maksuametist magistraati.

3.2. Välismaalasest töötajale kohaldatavad töötingimused

Soome firmasse otse palgatud välismaalane on Soomes töötades samas seisundis kui soomlane. Seega peavad nii välismaalasest kui ka Soome kodanikust töötaja järgima samu Soomes kehtivaid töötingimusi.

Välismaise firma poolt lähetatud töötajatega seoses on töötajale kohaldatavaid sätteid täpsustatud lähetatud töötajate seaduses. Praktikas tuleb ka lähetatud töötajatena Soome saabuvatele töötajatele kohaldada samu töötingimusi nagu soomlastest töötajatele.

Soome saabuva lähetatud töötaja suhtes tuleb vastavalt seadusele kohaldada järgmisi sätteid:

- 1) tööajal põhinevate hüvitiste ja lisatasude (sh. ületunnitasu), töö- ja puhkeaja ning tööaja arvestuse järgimiseks tööajaseadust;
- 2) palga määramiseks ja eluasemesoodustuse andmiseks töölepinguseadust ja kollektiivlepingut;
- 3) puhkuse, puhkusetasu ja puhkusehüvitiste ning puhkusearvestuse järgimisel puhkuseseadust;
- 4) perekondlikel põhjustel võetava puhkusega liituva reguleerimiseks töölepinguseadust;
- 5) töölepingule kohaldatakse lisaks üldkohustavates kollektiivlepingutes ettenähtud puhkust, tööaega ning tööturvalisust puudutavaid määrusi;
- 6) minimaalpalk määratakse kollektiivlepingu sätete kohaselt;

7) töökaitse seadus, võrdsusseadus, töötervishoiu seadus ning noorte töötajate seadus.

Lähetatud töötaja lähteriigi seadusandluses võib olla määrusi, mis mõjutavad tema töötingimusi.

3.3. Välismaalasest töötaja maksustamine

Välismaalasest töötaja töösuhtes Soome tööandjaga

Kõige rohkem kuueks kuuks Soome tulev isik on Soomes piiratult maksukohuslane. Tööandja peab piiratult maksukohuslaselt töötasu maksmisel kinni tulumaksu (tuluallikamaksu) (*lähdevero*). Tulumaks on lõplik maks ja selle määr on 35 %, kui maksuametist ei ole saadud tulumaksukaarti, milles on märgitud teisiti. Alates 2006. aastast on olnud lubatud mahaarvamine 510 eurot kuus või 17 eurot päevas enne tulumaksu võtmist. Tööandja ei saa siiski teha mahaarvamist omaalgatuslikult, vaid see eeldab alati tulumaksukaardi esitamist tasu maksjale ning seda, et tulumaksukaardile on märgitud mahaarvamist käsitlev määrus.

Ülaltoodule lisaks on EEA riigist Soome tulnud piiratult maksukohustuslikul isikul, kelle maksuaasta puhastuludest töötasuna vähemalt 75 % on laekunud Soomest, on olnud võimalik nõuda oma Soomest saadud töötasutulude maksustamist normaalse progressiivse maksustamisena. Praktikas võidakse progressiivne maksustamine sisse seada alles seoses seaduses ettenähtud maksustamisega. Seega on tulumaksustamine esmane variant ning progressiivset maksustamist kohaldatakse hiljem maksukohuslase nõudmisel.

Soome katkestamatult enam kui kuueks kuuks tulevat töötajat maksustatakse töötasust progressiivselt samuti nagu alaliselt Soomes elavaid isikuid. Maksja peab töötasust kinni tulumaksu vastavalt maksuameti poolt antud maksukaardile. Kui maksukaarti ei esitata, peetakse palgast kinni 60 %. Juhul, kui soome tööandja jätab tulumaksu või tuluallikamaksu kinni pidamata ja tulumaksu üle kandmata, on sellel samad tagajärjed kui vastaval toimimisel soomlastest töötajate puhul.

Lähetatud töötaja

Lähetatud töötajate all mõistetakse siin välismaise alltöövõtja töötajaid.

Välismaalasest lähetatud töötaja, kes töötab Soomes lähetusega välismaal registreeritud ettevõtte teenistuses ja elab Soomes kuni 6 kuud, ei ole Soomes maksukohuslane, sest tegemist ei ole nn Soomest saadud tuluga. Eelduseks on ka, et ettevõtetele ei teki Soomes ka alalist tegevuskohta, mida palgaga koormatakse.

Juhul, kui Soomes töötamine kestab kauem kui 6 kuud, on tulud üldreeglina Soomes maksustatavad töötamise algusest peale. Tulusid maksustatakse siis progressiivse tulumaksuastmestiku järgi. Tulumaksu maksmine on sel juhul töötaja enda kohustus, sest välismaisel tööandjal ei ole üldreeglina tulumaksu kinnipidamis- ja ülekandmiskohustust Soomes.

Välismaalasest renditöötaja

Soome tulumaksuseaduse § 10 on 2007. aasta algusest laiendatud nii, et Soomest saadud tuluks peetakse ka välismaalasest renditöötaja Soomes tehtud töö eest saadud palka, kuigi selle palga maksab välismaine renditööandja. Praktikast puudutab see säte siiski vaid töötajaid, kes tulevad Eestist, Lätist, Leedust ja Põhjamaadest ning sellistest riikidest, kellega Soomel ei ole kehtivat maksulepingut. Näiteks Venemaalt või Poolast tulevad renditöötajad maksavad oma maksud Soomele vaid siis, kui nad elavad Soomes üle 16 kuu. (vt eelpool lähetatud töötaja maksustamist).

Kui välismaalasest renditöötaja saab vastavalt sellele uuendusele Soomes maksukohuslaseks, peab ta võtma Soome maksuametist välja eelnevad maksuteated maksude tasumiseks töökuu alustamisest arvestades järgmise kuu jooksul.

Kui eelnevad maksuteated jäetakse maksuametist välja võtmata, võidakse selle eest rakendada sanktsioone. Kahekordse maksustamise vältimine on töötaja elukohariigi ülesanne.

3.4. Lähetatud töötaja sotsiaalkaitse

Lähetatud töötaja sotsiaalkaitse määratakse üldiselt töötaja kodumaa seadusesätete kohaselt. Et tõendada kodumaal kehtivat kindlustust, peab töötajal olema nn. lähetatud töötaja tõend (näit. E 101, lisa 3). Tõend peab olema antud selle alusel, et isik on tulnud Soome tavaliselt tema kodumaal tegutseva tööandja lähetusel.

EL-i liikmesriigid

EL-i liikmesmaad (ka uued liikmesriigid) kuuluvad sotsiaalkaitseseadluse (1408/71) kohaldamise alla. Sotsiaalkaitseseadluse 14. artiklis on sätestatud, et kui muud kriteeriumid on täidetud, ei säili lähetatud töötaja staatus juhul, kui tööperioodi arvatav kestus on enam kui 12 kuud või kui töötaja lähetatakse asendama teist töötajat, kelle komandering on lõppenud.

Seega, kui EL-i riigist Soome tulnud lähetatud töötaja staatusega töötaja arvatav tööaeg Soomes on pikem kui 12 kuud, kaotab ta lähetatud töötaja staatuse ja tema suhtes hakkab kehtima Soome seadusandlus.

Sotsiaalkaitselepingud

EL/EEA riikide suhtes kohaldatakse esmajoones EL-i sotsiaalkaitsemäärust (1408/71).

Soome ja EL-i mittekuuluvate riikide vahel sõlmitud sotsiaalkaitselepingutes võib olla sätteid selle kohta, kuidas lähetatud töötaja staatus määratakse. Nende riikide ja Soome vahelisi sotsiaalkindlustuslepinguid saab lugeda Soome sotsiaal- ja tervishoiuministeriumi internetilehekülgedelt aadressil www.stm.fi.

Nende riikide puhul, kellega Soome ei ole sõlminud sotsiaalkaitselepingut, määratakse lähetatud töötaja staatus peamiselt lähetajariigi seadusandlusest ja Soome pensionikindlustusameti (*eläketurvakeskus*) praktikast lähtudes.

3.5. Tööandja kindlustamiskohustus

Välismaalased, kes on töösuhtes Soome tööandjaga, kindlustatakse nagu Soome kodanikest töötajad.

Seaduses lähetatud töötajatest (9.12.1999/1146) on loetletud need Soome seadused, mida lähetatud töötaja töölepinguga seoses tuleb rakendada. Õnnetusjuhtumikindlustusseadus nende seaduste hulka ei kuulu. Seega määratakse lähetatud töötaja õnnetusjuhtumikindlustuskohustus lähetajariigi seadusandluse kohaselt.

3.6. Palga maksmine finantsasutuse vahendusel

Soomes makstakse palgad üldreeglina finantsettevõtete kaudu. See on soovitatav toimimisviis ka välismaalastest töötajate puhul. Panga vahendusel makstud palk on üheks märgiks sellest, et ei ole kavas lasta teha ebaseaduslikku tööd. Juhul, kui palk on lisaks sellele makstud soome finantsettevõtte kaudu, annab see vajaduse korral paremad võimalused välja selgitada, et makstud palk vastab seadustes ja lepingus eeldatud tasemele.

Rakennusliitto abistab pangakonto avamisel selliseid välismaalastest töötajaid, kes soovivad astuda liidu liikmeteks.

3.7. Välismaalasest töötaja meelespea

1

Hoolitse selle eest, et sinu töösuhte tingimused vastavad lähetatud töötaja seaduse sätetele.

2

Hoolitse selle eest, et sul on lähetatud töötaja tõend kohaldatava sotsiaalkaitse kohta.

3

Kui sa ei ole EL/EEA riigi kodanik, veendu, et sul on olemas nõutav luba Soomes töötamiseks.

4

Kui oled EL/EEA riigi kodanik, registreeri oma elamisõigus kohalikus politseis, kui elad Soomes kauem kui 3 kuud. Seda kohustust ei ole Põhjamaade kodanikel.

5

Kui oled EL-i nn uute riikide (Tšehhi, Eesti, Läti, Leedu, Ukraina, Poola, Sloveenia, Slovakkia, Bulgaaria või Rumeenia) kodanik, esita tööjõubüroole (*työvoimatoimisto*) registreerimiseks andmed oma töötamise kohta hiljemalt 14 päeva pärast töötamise algust.

6

Soome isikutunnuse saad siis, kui esitad kõigepealt töölepingu ja passi kohalikule politseijaoskonnale. Seejärel annab sulle isikutunnuse elukoha magistraat. Isikutunnust saab taotleda ka koos maksukaarditaotlusega maksuametilt.

7

Kui tuled Soome renditöötajaks Eestist, Lätist, Leedust, Põhjamaadest või mõnest muust riigist, kellega Soomel ei ole kehtivat maksulepingut, võta maksuametist välja eelnevad maksuteated oma maksude maksmiseks. Maksuteated tuleb välja võtta hiljemalt järgmise kuu jooksul pärast töötamise algust.

4. Alltöövõtt ja tööjõu rentimine

Alljärgnevalt käsitletakse asju, mida tuleb silmas pidada pakkumiskutset esitades, lepinguläbirääkimistel ja lõplikus lepingus.

4.1. Tellija selgituskohustust käsitlev seadus

Tellija selgituskohustust käsitleva seaduse (1233/2006) kohaselt on tellija kohustatud selgitama välja oma sellise lepingupoole taustad, kellega ta sõlmib lepingu renditööjõu kasutamise või teatud tööd sisaldava alltöövõtu kohta. Ehitusalal ning ehitusega seotud remondi-, hooldus- ja korrashoiutööde valdkonnas kohaldatakse seadust nii ehituse tellijate kui ka lepinguketis kõigi töökaitseseaduses määratletud ühises tööpaigas tegutsevate kõigi tööde tellijate suhtes.

Seadus on kehtiv nii Soome kui ka välismaiste alltöövõtjate ja tööjõudu rentivate ettevõtete suhtes.

4.1.1. Selgitamist vajavad andmed alltöövõtja ja tööjõu rentija kohta

Enne seda, kui tellija sõlmib lepingu renditöötaja kasutamise või alltöövõtulepingul põhineva töö kohta, peab tellija teiselt lepingupoolelt nõudma ning viimane on kohustatud esitama tellijale järgmisi andmeid:

- 1) selgitus selle kohta, kas ettevõtte on märgitud
 - a. maksude kinnipidajate registrisse (*ennakkoperintärekisteri*),
 - b. tööandjate registrisse ning
 - c. käibemaksukohuslaste registrisse;
- 2) äriregistri väljavõte;
- 3) tõend maksude tasumise kohta või maksuvõlatõend või selgitus selle kohta, et maksuvõlga puudutav maksuplaan on koostatud;
- 4) tõendid pensionikindlustuste võtmise ja pensionikindlustusmaksude tasumise kohta või selgitus selle kohta, et laekunud pensionimakse puudutav maksuleping on tehtud; ja
- 5) selgitus töö suhtes kohaldatava kollektiivlepingu või omavaheliste töötingimuste kohta.

Need andmed tuleb hankida enne, kui tellija sõlmib lepingu renditöötaja kasutamise või alltöövõtul rajaneva töö kohta. Kui tellija siiski hangib kõne all olevad andmed hiljem, tuleb lepingusse kanda tühistav säte selleks puhuks, kui tellija neid andmeid omades ei oleks lepingut sõlminud. Andmed ja selgitused võib anda originaaldokumentidena või nende koopiatena või tellija võib teha neist koopiaid.

Andmed ja selgitused ei tohi olla vanemad kui kolm kuud. Kui tellija sõlmib uue lepingu sama osapoolega 12 kuu jooksul pärast eelmise lepingu sõlmimist, siis tellijal ei ole uut selgituskohustust, kui tal ei ole põhjust kahtlustada, et teise lepingupoole tegevuses on toimunud kontrollimist vajavaid muutusi.

Kui leping on jõus üle 12 kuu, peab tellija lepingupool esitama tellijale lepingusuhte ajal iga 12 kuu möödudes ülaltoodud loetelu 3. ja 4. punktis märgitud tõendid ning täpsustama välismaise ettevõtte vastavaid andmeid.

Tellijal on õigus aktsepteerida ametivõimude poolt esitatud selgitusele lisaks ka muid selgitusi, kui need saadakse üldiselt usaldusväärseks peetud teiselt analüüsijalt või andmete haldajalt. Niisugused institutsioonid on teiste hulgas RALA ry ja Kattoliitto.

Registrite sissekanded

Andmeid võib saada näiteks ettevõtete andmesüsteemist netiaadressil www.ytj.fi. Tuleb arvestada ka sellega, et seadus ei eelda kõigis olukordades kõigi ettevõtluses tegutsejate kandmist ülalmainitud registritesse. Neid erandlikke olukordi käesolevas kokkuvõttes juhendis ei käsitleta.

Väljavõte äriregistrist

Äriregistri väljavõttesse on märgitud ettevõtte registrisse kandmise aeg, tegevusala, juhatus, teised juhid, allkirjaõigusega isikud, audiitorid, vastutavate isikute andmed, samuti see, kas viimased bilansiaruanded on esitatud vastavalt seadusele registriametnikele.

Tõend maksude tasumise kohta

Selgituskohustus näeb ette ka seda, et tuleb hankida tõend maksude tasumise kohta või maksuvõlgnevuse tõend või selgitus selle kohta, et maksuvõlgnevust puudutav maksegraafik on koostatud. Maksuamet väljastab tõendi vaid ettevõttele endale, mistõttu seda tuleb taotleda alati alltöövõtulepingu teiselt osapoolelt või renditööjõudu vahendavalt ettevõttelt.

Pensionitõendid

Pensioniamet väljastab ettevõttele tõendi selle kohta, et tal ei ole tõendi väljaandmispäevaks maksmata jäänud kindlustusmakseid. Kui ettevõttel on maksmata makse, tõend väljastatakse ainult siis, kui ettevõtte on sõlminud maksmata maksude kohta makselepingu, mida pensioniameti hinnangu kohaselt tõenäoliselt ka täidetakse. Sellisel juhul on tõendis märges selle kohta, et ettevõttel on tähtajaks maksmata makse, mille tasumise kohta on sõlmitud makseleping.

Selgitus töötingimuste kohta

Lepingupool on kohustatud tegema teatavaks selle kollektiivlepingu, mida ta töötajate töösuhte ajal järgib. Kui aluseks võetud kollektiivlepinguid on mitu, tehakse järgitavad kollektiivlepingud teatavaks töötajagruppide kaupa. Palgaandmete käsitlemisel piisab selgitusest, kuidas palk ja selle osad määratakse.

Ülaltoodud seletus moodustab tellija selgituskohustust käsitlevate seadusesätete miinimumsisu. Kui aga tegemist on pikaajalise ning majanduslikult suure väärtusega lepinguga, võib olla vajalik hankida võimaliku lepingupartneri kohta eelpoolmainitustest täpsemaid andmeid.

4.1.2. Andmed välismaise ettevõtte kohta

Välismaine lepingupool peab esitava tellijale punktis 4.1.1 kirjeldatud selgitustele ja tõenditele vastavad andmed arusaadaval viisil ettevõtte asukohamaa (tavaliselt ka kodumaa) seadustega ettenähtud registriväljavõttel või vastaval tõendil või muul üldiselt aktsepteeritud viisil. Et seletused oleksid mõistetavad, esitatakse need tellijale arusaadavas (näit soome) keeles.

Välismaistelt ettevõtetelt seaduse kohaselt nõutavaid selgitusi võidakse täpsustada alljärgneval viisil:

Registrite sissekanded

Välismaine ettevõtte on kohustatud esitama ametliku tõendi käibemaksukohuslaseks (ALV) registreerimise kohta. Käibemaksukohuslase VAT-numbri (ALV-numbri) kehtivust tuleb kontrollida. Soomes registreeritud ettevõtete ALV-tõendit või VAT-numbrit saab kontrollida netiaadressil www.vero.fi. Euroopa Liidu riikide vastavaid andmeid saab aadressilt http://www.ec.europa.eu/taxation_customs/vies/fi/vieshome.htm.

Kõik neist riikidest tulevad välismaalased, kellega Soomel on sõlmitud maksuleping, võivad end registreerida maksude kinnipidajate registrisse või esitada tellijale tulumaksukaardi. Maksete ringlust võib alustada alles siis, kui käesolevas peatükis mainitud selgitused on saadud.

Äriregistri väljavõte

Lepingupool on kohustatud esitama ettevõtte asukohamaa ametivõimude poolt väljastatud selgituse, mis vastab Soome äriregistri väljavõttele. Sellesse peavad olema märgitud ettevõtte allkirjaõigusega esindajad. Kui on põhjust kahtlustada, et välismaise ettevõtte juhatuses töötab isik, kellele Soomes on antud äritegevuse keeld, võib asja täpsustamiseks tellida kõnealuse isiku kohta väljavõtte äritegevuse keelu registrist. Täiendavat infot selle registri kohta saab netiaadressilt www.oikeus.fi/oikeusrekisterikeskus.

Tõend maksude tasumise kohta

Lepingupool on kohustatud esitama oma ettevõtte asukohamaa ametivõimude väljastatud tõendi selle kohta, et ettevõtte on oma maksud tasunud.

Pensionitõendid

Lepingupool on kohustatud esitama oma töötajate kohta kas tõendi E 101 või tõendi pensionikindlustuse või vastava kindlustuse võtmise kohta vastavalt ettevõtte asukohariigi seadustele.

Selgitus töötingimuste kohta

Lepingupool on kohustatud teatama, millist Soome üldsiduvat kollektiivlepingut tema töötajate suhtes kohaldatakse.

RT ja RL jälgivad välismaistelt ettevõtetelt nõutavate selgituste põhjalikkust ja vajalikkust ning annavad vajaduse korral täpsemaid juhiseid.

4.1.3. Millal selgitusi ei ole vaja

Seaduses on loetletud juhud, mille puhul lepingupoolest lähtuval põhjustel selgitusi ei vajata. Otstarbekas on siiski kontrollida seaduses ettenähtud andmeid ka juhtudel kui seadus seda tingimata ei nõua.

Lepingu suurus

Tellija selgituskohustuse seadust ei kohaldata, kui

- 1) renditud töötaja või töötajate töö kestus on kuni 10 tööpäeva;
- 2) alltöövõtulepingus ettenähtud tasu on käibemaksuta alla 7 500 eurot.

Piirmäärasid arvestades peetakse tööd katkematuks, kui tellijale tehtud töö või töötulemus moodustub mitmetest järjestikustest, katkematutest või lühikeste vaheaegadega jätkuvatest lepingutest.

4.2. Välismaine ettevõtte on kohustatud nimetama oma esindaja

Välismaine tööandja, kellel ei ole Soomes kindlat tegutsemiskohta, on oma töötajat Soome lähetades kohustatud nimetama ametisse oma esindaja, kellel on volitused esineda lähetava ettevõtte nimel kohtus ning võtta vastu selle nimel ka kohtukutseid ja muid ametlikke dokumente (Lähetatud töötajate seadus § 4a).

Esindaja tuleb nimetata ametisse hiljemalt siis, kui lähetatud töötaja alustab tööd ning tema volitused peavad olema jõus vähemalt 12 kuud pärast seda, kui lähetatud töötaja töötamine Soomes on lõppenud. Esindajat ei ole vaja nimetada, kui lähetatud töötaja töötab Soomes kõige rohkem 14 päeva.

Esindaja peab viibima Soomes, kuid tema elukoht ei pea olema Soomes. Esindaja võib olla kas eraisik või ettevõtte. Ei ole soovitatav, et esindajaks hakkab töö tellija.

Peamist vastutust esindaja ametissenimetamise eest kannab välismaine ettevõtte. Tellija seisundis olevad ettevõtted peavad siiski pakkumiskutsega seotud dokumentides, lepinguläbirääkimistel ja lõplikus lepingus kandma hoolt selle eest, et välismaine ettevõtte nimetab ametisse ülalmainitud esindaja. Esindaja nimetamise kohustuse saab täita nii, et välismaise alltöövõtja või tööjõu rentijaga sõlmitavasse lepingusse võetakse klausel vastavalt lisas esitatud näidisele.

4.3. Renditööjõudu kasutava ettevõtte kohustus esitada andmeid maksuametile

Soome ettevõtte või töö tellija peab alates 01.01.2007 esitama Soome maksuametile andmed töötaja rendile andnud välismaise ettevõtte ja selle esindaja kohta, kui esindaja on vastavalt lähetatud töötajate seadusele ametisse nimetatud. Teadaanne tuleb esitada hiljemalt järgmise kuu lõpuks, alates töö alustamise momendist. Andmed tuleb esitada maksuametile esimest korda 31.08.2007. Andmed tuleb esitada mitte alltöövõtjate, vaid ainult tööjõudu rentivate ettevõtete kohta.

4.4. Välismaiste ettevõtete kandmine maksude kinnipidajate registrisse ja tulumaksu võtmine töötasult

Välismaiste ettevõtete võimalust kanda end maksude kinnipidajate registrisse on laiendatud alates 01.01.2007. Sellest ajast peale on kõigist Soomega maksulepingu sõlminud riikidest tulevatel välismaistel ettevõtetel võimalik kanda end maksude kinnipidajate registrisse. Varem oli maksude kinnipidajate registrisse kandmise eelduseks see, et välismaisel ettevõttel tekkis Soomes kindel tegutsemiskoht.

Maksude kinnipidajate registrisse kandmine ei ole välismaistele ettevõtetele kohustuslik, kuid ehitustööde, montaaži- ja koostetööde, laevaehitus- ja transporditööde, samuti koristamis-, hooldamise ja põetamisega seotud tööde eest makstavalt tasult võidakse edaspidi mitte võtta tulumaksu vaid siis, kui välismaine ettevõtte on kantud maksude kinnipidajate registrisse või ta esitab tulumaksukaardi, kuhu on märgitud teisiti. Seepärast on kõige lihtsam nõuda kõigilt välismaistelt ettevõtetelt, et nad kannaksid end maksude kinnipidajate registrisse.

Üldalmainitud kohustus puudutab tasu, mida makstakse peamiselt või ainult Soomes tehtud töö alusel. Kõne all võivad olla tööjõu rentimine või alltöövõtutöö.

Ka välismaisele ettevõttele või selle lähetatud töötajate seaduses ettenähtult ametisse määratud esindajale on pandud kohustus esitada andmeid Soome maksuametile. Andmeid tuleb esitada nii renditöötajate kui ka muude lähetatud töötajate kohta siis, kui Soomes tekib õigus maksustada nende palgatulu.

4.5. Tellija/välismaise tööandja kohustus kanda hoolt EL/EEA riikide hulka mittekuuluvate maade kodanike töötamisõiguste eest

Kui peatöövõtja sõlmib välismaal tegutseva ettevõttega alltöövõtulepingu või tööjõurendi lepingu, kohaldatakse alljärgnevalt käsitletavat selgituskohustust ja kindlustuskohustust välismaalaste seaduse § 74 alusel otse peatöövõtjale. Praktikas tuleb peatöövõtjal kindlustada, et töötajatel on vajaduse korral kehtivad töötajate elamisload (vt eespool loakohustused) ning töösuhte tingimused vastavad Soome tööseadusandlusele ja kehtivale kollektiivlepingule. Tööandjale pandud andmete säilitamise kohustus on sel juhul punktis 4.2 kirjeldatud esindajal.

Välismaalaste seaduse kohaselt nõutakse Soomes kolmanda riigi kodanikult elamisluba, kui tema eesmärk on niisuguse palgatöö tegemine, milleks tal ei ole õigust muu elamisloa alusel või ilma elamisloata (vt eespool punkt 3.1).

Kui välismaise töötaja tööandja taotleb töötajale elamisluba, peab ta vastavalt välismaalaste seaduse § 73-le lisama loataotlusele alljärgneva selgituse:

- töölepinguseaduse (55/2001) 2. peatüki 4. paragrahvis ettenähtud selgitus töötamise kesksete tingimuste kohta,
- kinnitus selle kohta, et need tingimused vastavad kehtivatele seadusesätetele ja kollektiivlepingule ning
- tööbüroo nõudmisel selgitus selle kohta, tööandja on täitnud ja suudab ka edaspidi täita oma tööandjakohustusi.

Tööandja, kes võtab teenistusse juba Soomes elava kolmanda riigi kodaniku, peab samuti esitama samasuguse selgituse tööbüroole.

Tööandja peab ka säilitama oma töökohal andmeid tema teenistuses olevate välismaalaste ning nende töötamisõiguse aluste kohta nii, et töökaitseametnikud saaksid neid vajaduse korral hõlpsasti kontrollida. Andmete säilitamise kohustus jätkub neli aastat pärast töösuhte lõpetamist.

Kui kolmanda riigi kodanikud (näit venelased) saavad Soome tööle EL/EEA riigis tegutseva ettevõtte lähetusel, on tellija kohustatud esitama tööbüroole viivitamatult välismaalaste seaduse 73. paragrahvis ettenähtud selgituse, ja seda ka juhul, kui töötaja elamisluba tema töötamise ajaks ei vajata.

4.6. Kindlustamine õnnetuste vastu Soome ehitusobjektidel

4.6.1. Õnnetuste vastu kindlustamine

Soomes peavad kõik soomlastest tööandjad võtma oma töötajatele tööl või tööga seotud tingimustes juhtuvate õnnetuste puhuks õnnetuskindlustusseadusele (608/1948) vastava nn seadusjärgse õnnetuskindlustuse.

Soome õnnetusjuhtumiste hüvitamise süsteem, mis toimib üldisest sotsiaalkaitsest eraldi ning on antud eraviisiliste õnnetuskindlustusseltside kätte, erineb enamiku teiste riikide kindlustussüsteemidest. Näiteks meie lähimate naabrite juures Rootsis, Baltimaades, Poolas ja Venemaal hüvitatakse tööõnnetused ja kutsehaigused üldise sotsiaalkaitse süsteemi kaudu nagu kõik muudki õnnetused ja haigused. Eraldi kohustust tööõnnetuste vastu kindlustamiseks ei ole nende riikide seadusandlusega ettevõtetele pandud.

Soome lähetatud töötajate seaduses (9.12.1999) on loetletud need Soome seadused, mida lähetatud töötaja töölepinguga seoses tuleb kohaldada. Õnnetuskindlustusseadust nende seaduste loetelus ei ole. Lähetatud töötaja õnnetuskindlustuskohustus määratakse lähetajariigi seadusandluse kohaselt.

4.6.2. Vastutus õnnetuste hüvitamise eest

Välismaise tööandja teenistuses olevale lähetatud töötajale hüvitab Soomes juhtunud tööõnnetused esmajoones töötaja kodumaa sotsiaalkaitse süsteem. Lisaks sellele võib tööandja võtta hüvitiste täiendamiseks ka vabatahtliku õnnetuskindlustuse.

Kannatanu võib nõuda oma tööandjalt või peatöövõtjalt Soome kahjuhüvitusseaduse kohaselt või töölepinguseaduse alusel seda osa täielikust hüvitisest, mis jääb õnnetuskindlustusest või selle võimaliku puudumise puhul saamata. Kahjuhüvitusseaduse kohaselt on tööandja kohustatud korvama kahju, mille töötaja on oma vea või hoolimatuse tõttu tekitanud (nn peremehevastutus). Hüvitamisvastutus on pandud esmajoones alati tööandjale, mitte tema eraldi töötajale, näiteks vastutavale töödejuhatajale, kuigi ta oma positsiooni poolest oleks tööandja esindaja.

Ettevõtte võib kaitsta end õnnetuste tagajärjel tekkiva kahjuhüvitusvastutuse eest vastutuskindlustusega. Soome vastutuskindlustused katavad ka töötajatele ning ettevõtte enda ja teiste ettevõtete töötajatele tekitatud kahjud, mille eest ettevõtte peab seaduse kohaselt vastutama. Rahvusvaheliste vastutuskindlustuste puhul tuleb kulude katmine kinnitada Employers' Liability-lisaklausliga.

4.6.3. Soovitus lähetajalt nõutava kindlustuskaitse kohta

Oleks hea, kui välismaine alltöövõtja või renditööandja võtaksid oma lähetatud töötajatele lisaks kodumaisele sotsiaalkaitsele täiendava õnnetusjuhtumikindlustuse (Personal Accident Insurance). Õnnetuskindlustuse olemasolu vähendab töötajate vajadust minna nõudma hüvitis kohtu kaudu tööandjalt või töötajalt ning soodustab seega töömaal pingevaba tegutsemist.

Oleks hea, kui õnnetusjuhtumikindlustus (Personal Accident Insurance, PA) kataks vähemalt:

- ühekordse hüvitise surmaga lõppenud õnnetuse korral (death due to an accident)
- ühekordse hüvitise õnnetuse tagajärjel tekkinud püsiva invaliidsuse puhul (disability due to an accident)
- õnnetusest tulenevate ravikulude (medical expenses due to an accident) hüvitamise.

Õnnetusjuhtumikindlustusele vastava kaitse võib saada ka reisikindlustusega, kui see sisaldab ülalmainitud kaitset ning kui see katab ka töötajal juhtunud õnnetused (tihti on see tingimus reisikindlustusest välja jäetud).

Kindlustuse olemasolu tõestamiseks peaks taotlema kindlustuspoliisi või veel parem kindlustusfirma või tuntud kindlustusagendi allkirjaga kindlustustõendit (Certificate of Insurance), kuhu on märgitud kindlustusmäärad, kindlustuse kehtivusaeg, see, et kindlustus kehtib töötamisel, kindlustatud isikud (nimekiri lisana) või kindlustatud rühm (näit ettevõtte kogu personal või teatud tööobjektile lähetatud/lähetatavad kõnealuse ettevõtte töötajad) ning et kindlustusmaks on tasutud.

4.7. Töötaja rinnakaart

Töökaitseaduse § 52 a kohaselt pannakse ehitusobjekti juhtivale või järelvalvet teostavale tellijale kohustus kanda hoolt selle eest, et seal töötaval isikul oleks töömaal liikudes nähtaval kohal isikut identifitseeriv fotoga rinnakaart.

Rinnakaardile tuleb märkida, kas objektile tegutsev isik on ettevõtte oma töötaja või iseseisev töövõtja. Seaduse minimaalnõuded on täidetud, kui rinnakaardil on vastava isiku nimi ja foto ning tema tööandja nimi.

Rinnakaardi kasutamine puudutab ühiseid ehitusobjekte ehk selliseid tööobjekte, kus töötab mitme tööandja teenistuses olevaid inimesi või iseseisvaid töövõtjaid. Säte käib nii majaehituse, maa- ja vesiehituse kui ka eritöövõtjate kohta.

Rinnakaarti ei pea olema isikul kes veavad ajutiselt materjale tööobjektile. Seda ei pea kasutama ka ehitusobjektile, kus hoonet või selle osa ehitatakse või remonditakse tellijaks oleva eraisiku enda jaoks.

Rinnakaarti tuleb kasutada siiski sellistel juhtudel, kui tellijaks on korteriühistu, kuigi objekt lähebki eraisiku käsutusse.

Ka ehitusala üldiste lepingutingimuste YSE 1988 § 58 näeb ette, et kõigil töövõtja teenistuses objektile töötaval isikul peab olema rinnakaart.

Rinnakaartide muretsemine on mõnikord tehtud lepingutingimustega peatöövõtja ülesandeks. Seaduse järgi on see kohustus siiski tellijal.

Töövõtja peab kindlustama, et alltöövõtja on teadlik rinnakaardi kasutamise kohustuslikkusest ning tööobjektile kasutusel olevast liikumisjärelevalve süsteemist.

4.8. Töötajate liikumise järelevalve

Soome valitsuse määrus ehitustöö turvalisuse kohta nõuab, et peatöövõtja peaks arvet ehitusobjektile tegutsevate töötajate üle. Selleks tuleb objektidel luua usaldusväärne liikumise järelevalve süsteem. Vastavalt välismaalaste seaduse paragrahvidele 73 ja 74 peab peatöövõtja säilitama töömaal andmeid välismaalastest töötajate töötamisõiguse aluste kohta vähemalt objekti valmimiseni. Need andmed tuleks märkida ka läbipääsulubade loetellu. Läbipääsulubade loetelu näidis on esitatud käesoleva juhendi lisana.

Peatöövõtjale on ka erinevate lepingutingimuste ja seadusandlusega pandud kohustus hoolitseda töömaa üldjuhtimise eest. Ettenähtud kohustuste täitmiseks peab takistama kõrvaliste isikute pääsu tööobjektile. Selle eesmärgi võib saavutada, kasutades objektile läbipääsulubade süsteemi, mille neile, kellel on õigus objektile viibida, antakse läbipääsuload ning väljaantud lubade üle peetakse arvestust. Koos läbipääsulooaga antakse töötajale ka juhendid objektile tegutsemiseks ning hoolitsetakse selle eest, et ta on neist õigesti aru saanud.

Läbipääsulubade süsteem võidakse rakendada nii, et fotoga rinnakaart on läbipääsuloaks, millele on lisaks isikuandmetele märgitud ka õigus objektile viibida.

Tellija peab kindlustama lepinguläbirääkimistel, et välismaist tööjõudu kasutav ettevõtte on võtnud endale kohustuse esitada ehitusobjekti juhtidele andmed välismaalasest töötaja töötamisõiguse aluste kohta. See kinnitatakse tingimusega, mis lisatakse lepingusse vastavalt käesoleva juhendi lisale 1.

4.9. Välistööjõu kasutamise leping (UTS)

Välistööjõu kasutamist käsitlevad eeskirjad erinevad eri kollektiivlepingute vahel.

Kollektiivlepingute osaks oleva välistööjõu kasutamist käsitleva lepingu (UTS) allhankimist, tööjõurenti ja tellija vastutust käsitlevad sätted kehtivad ka juhul, kui allhankijaks või tööjõu rentijaks on välistööjõudu kasutav välismaal registreeritud ettevõtte.

UTS eeldab, et allhankelepingutes tuleb sätestada tingimus, mille kohaselt allhankija või tööjõu rentimisega tegelev ettevõtte kohustub järgima tegevusala üldist kollektiivlepingut ning töö- ja sotsiaalseadusandlust. Selle saab tagada nii, et lepingule lisatakse käesoleva juhendi lisas 1 esitatud lepinguklausel.

Renditöö tegijateks peetakse välismaise ettevõtte poolt Soome lähetatud töötajaid, kelle eest võetakse tasu tunnitasu alusel. Niisugune olukord tuleb kõne alla siis, kui välismaalasest töötaja töötab soomlasest tellija juhtimise ja järelevalve all ning soomlasest tellija maksab oma lepingupartnerile tehtud töö eest vaid kokkulepitud tunnihinna.

4.10. Maksuametile esitatavad andmed

Ehitusala tähtsaimad organisatsioonid on kokku leppinud, et töövõtulepingusse märgitud tellijad esitavad töövõtulepingu sõlmimisel maksuametile töövõtjate nimed, kontaktandmed, samuti andmed töövõtu hinna kohta (kogu arveldus või kokkulepitud töövõtusumma).

Esitatakse järgmised isiku- ja kontaktandmed ning andmed töövõtu hinna kohta:

- töövõtja nimi
- ettevõtte registreerimisnumber
- aadress
- vastutava isiku nimi (välismaiste ettevõtete puhul ka esindaja Soomes)
- tööobjekti nimi
- töövõtuliik (näit värvimistö)
- töövõtu hind (kogu arveldus või kokkulepitud töövõtusumma)
- töövõtu alguspäev ja
- arvatav valmimispäev.

Deklaratsioonid saadetakse kord kvartalis kõigi samalt töövõtjalt tellitud tööde kohta, mille koguväärtus (kogu arveldus või kokkulepitud töövõtusumma) on vähemalt 5000 eurot kvartalis.

4.11. Mida tuleb täpsustada alltöövõtulepingu või tööjõu rendilepingu sõlmimisel

1

Nõua, et alltöövõtja või tööjõudu rentiv ettevõtte esitaks alljärgnevad selgitused:

1. selgitus selle kohta, kas ettevõtte on kantud maksude kinnipidajate registrisse ning käibemaksukohuslaste registrisse;
2. äriregistri väljavõtte;
3. lõend maksude tasumise kohta või maksuvõlatõend või selgitus selle kohta, et maksuvõlaga seoses on maksegraafik koostatud;
4. lõendid pensionikindlustuste võtmise ja pensionikindlustusmaksude tasumise kohta või selgitus selle kohta, et maksmata jäänud pensionimaksude tasumiseks on sõlmitud maksuleping ja
5. selgitus töö suhtes rakendatava kollektiivlepingu või kesksete töötingimuste kohta.

2

Välismaine alltöövõtja või tööjõudu rentiv ettevõtte peab esitama tellijale ülalmainitud selgitused ja lõendid talle arusaadavas (näit soome) keeles asukohamaa seadusandlusele vastaval registri väljavõttel või vastaval lõendil või muul üldiselt aktsepteeritud viisil. Nõutavad andmed vahelduvad, olenevalt ettevõtte asukohamaast.

Tuleb saada vähemalt järgmised andmed:

1. VAT-number ning maksude kinnipidajate registri väljavõtte või tulumaksukaart;
2. ettevõtte asukohamaa ametivõimude poolt väljastatud, äriregistri väljavõttele vastav selgitus, kuhu on märgitud ettevõtte allkirjaõigusega esindajad;
3. asukohamaa maksuameti poolt väljastatud lõend, millel on ära näidatud, et ettevõtte on oma maksud tasunud;
4. lõend selle kohta, et on võetud asukohamaa seadusandluse kohane pensionikindlustus või vastav kindlustus, näit lõend E 101;
5. millist Soome üldsiduvat kollektiivlepingut töötajatele kohaldatakse.

3

Kindlusta, et välismaine ettevõtte nimetab ametisse oma esindaja (nimi ja kontaktandmed Soomes) ja on teadlik esindaja kohustustest.

4

Tee kindlaks, et töötajatel on vajaduse korral kehtivad töötajate elamisload ning nende töösuhte tingimused vastavad Soome tööseadusandlusele ja kehtivale kollektiivlepingule. Tee kindlaks, et välismaist tööjõudu kasutatav ettevõtte on valmis esitama tööobjekti juhtidele andmed välismaalasest töötaja töötamiseõiguse aluste kohta.

5

Tee kindlaks, et välismaalastest töötajatel on piisav õnnetusjuhtumikindlustus.

6

Tee kindlaks, et alltöövõtja või tööjõudu rentiv ettevõtte on teadlik töötajate rinnakaartide kasutamise kohustuslikkusest ning töömaal kasutatavast liikumise järelevalve süsteemist.

7

Tee kindlaks, et alltöövõtja või tööjõudu rentiv ettevõtte kohustub järgima ehitusala üldist kollektiivlepingut ning töö- ja sotsiaalseadusandlust. (Kollektiivlepingu alusel määratakse näiteks palk, puhkusetasu ja tööaja lühendamise hüvitis).

8

Tee kindlaks, et alltöövõtja või tööjõudu rentiv ettevõtte teab, et tema poolt sõlmitud lepingus sisalduvad andmed (nimi, kontaktandmed ning andmed töövõtu hinna kohta ehk kogu arveldus või kokkulepitud töövõtusumma) esitatakse maksuametile igas kvartalis.

5. Kuidas toimitakse töömaal välismaist tööjõudu kasutades

Kui välismaalasest töötaja palgatakse otsesesse töösuhtesse Soome ettevõttesse on tööandja kohustused samad kui soomlastest töötajate puhul.

Välismaist tööjõudu kasutav Soome alltöövõtja või tööjõudu rentiv ettevõtte on kohustatud:

- selgitama välja välismaalasest töötaja töötamisõiguse alus (EL/EEA riigi kodanik, kolmandate riikide kodanikelt nõutakse töötaja elamisluba)
- nõudma passi koopiat või EL/EEA riigi kodanikelt alternatiivina koopiat ametlikust isikutunnistusest.

Välismaine alltöövõtja või tööjõudu rentival ettevõttel peavad olema iga oma töötaja kohta esitamiseks järgmised andmed:

- passi koopia või EL/EEA riigi kodanike puhul alternatiivina koopia ametlikust isikutunnistusest;
- tööandjaettevõtte ja selle esindaja nimi ning aadress Soomes;
- töötamisõiguse alus (EL/EEA riigi kodanik, kolmandate riikide kodanikelt nõutakse töötaja elamisluba);
- lähetatud töötaja tõend (E 101 või sellele vastav);
- selgitus järgitava kollektiivlepingu ja töötaja töösuhte tingimuste kohta.

Välismaalasest töötaja tööandja peab hankima oma töötajatele Soome seaduste kohase fotoga rinnakaardi, millel peavad olema vähemalt töötaja nimi, foto ning tööandja (palgamaksja) nimi. Töötaja on kohustatud kandma seda rinnakaarti töömaal töötades nähtavalt.

Fotoga rinnakaardi alusel antakse töötajale läbipääsuluba tööobjektile ning tema andmed kantakse läbipääsulubade loetellu. Sellesse loetellu kantakse ka välismaalastest töötajate puhul töötamisõiguse alus (näiteks elamisluba, EL-i kodakondsus jne.).

Peatöövõtja töökaitsevastutus eeldab seda, et tellija kannab hoolt selle eest, et ka objektile töötavad renditöötajatele ja alltöövõtja töötajatele antakse vajalikud tööjuhised ning et nad neist ka õigesti on aru saanud.

Töökaitseametnikele tuleb nende nõudmisel esitada andmed lähetatud töötajate ja nende töösuhte tingimuste, samuti tööaja- ja palgaarvestuse kohta jne.

Töötajate esindajal (usaldusmees, töömaa kontaktisik) on õigus saada andmeid lähetatud töötajate töösuhete tingimuste ja tööaegade kohta.

Tööobjektide kontrollimist reguleerivad mängureeglid

Kollektiivlepingu lisanäratoodud konventsioonis on sätestatud, et:

Osalevate liitude volinikel, organisaatoritel ja teistel nende poolt määratud esindajatel on õigus kollektiivlepingu rakendamisega seotud asjus käia tööobjektidel, kui nad on selleks sobiva aja osas kokku leppinud kohalviibiva või muidu objekti eest vastutava tööandja esindajaga.

Rakennusliitto¹ on õigus kollektiivlepingus osaleva liiduna jälgida, et nii soomlastest kui ka välismaalastest töötajate töösuhetes peetaks kinni vastavast kollektiivlepingust.

Ametlik järelevalve

Välismaalastest töötajate töölubade järelevalve kuulub ametivõimude ja tellijate kompetentsi. Praktikas teostavad ametlikku järelevalvet politsei, piirivalveamet, maksuamet ja töökaitseringkonnad.

Töökaitseringkonnad võivad soovi korral inspekteerida koos politsei ja maksuametiga või eraldi tööobjekte, et kontrollida lisaks töölubadele ka tööandjate kohustuste täitmist.

6. Kasulikke kontaktandmeid

Käesoleva juhendi saab tellida aadressilt
Rakennusteollisuuden Kustannus RTK oy, tel. (09) 1 2991
www.rakennusteollisuus.fi

Euroopa

European Business Register
www.ebr.org

Soome

Rakennusteollisuus RT, tel. (09) 1 2991
www.rakennusteollisuus.fi

Rakennusliitto, tel. (09) 770 21
www.rakennusliitto.fi

Töötaja elamisloa taotlemine
www.mol.fi/tyolupa/

Uutest EL-i riikidest pärit töötaja registreerimisteade
www.mol.fi/finnwork

VAT-numbri kontroll (ALV-number)
www.vero.fi

Pensionikindlustusamet/nõustamine, tel. 010 751 4216,
www.etk.fi

Sotsiaal- ja tervishoiuministeerium
www.stm.fi

Äritegevuskeelu register
www.oikeus.fi/oikeusrekisterikeskus

Ettevõtete andmesüsteem
www.ytj.fi

Patendi- ja registriamet
www.prh.fi

Rakentamisen Laatu ry

www.rala.fi

Katuseliit

www.kattoliitto.fi

Venemaa

Venemaa maksuamet

www.nalog.ru

Eesti

Äriregistri väljavõtted (Äriregistri B-kaart) õigusregistrikeskusest www.eer.ee/

Tõend maksuvõlgnevuste puudumise kohta maksuametist www.ma.ee

Maksustamisandmed:

Eesti maksu- ja tolliamet

Narva mnt 9j, 15176 Tallinn

Juriidilised isikud: +372 8800812, jurisik@emta.ee

VAT-informatsioon: +372 8800813, kaibemaks@emta.ee

www.emta.ee

Lähetatud töötaja tõend:

Eesti sotsiaalkindlustusamet, Lembitu 12,

15012 Tallinn, tel. +372 6408 120

Tel. +372 6408118, Faks: +372 6408155

E-mail: ska@ensib.ee

www.ensib.ee

Eestis registreeritud ettevõtted:

Registrikeskus

Lõkke 4, 19081 Tallinn

tel. +372 680 3160, +372 680 3165, faks: +372 646 0165

rik.info@just.ee

<https://ar.eer.ee>

Läti

Läti ettevõtteregister

www.ebr.lv

Slovakkia

www.orsk.sk The Register of Companies

www.employment.gov.sk Ministry of Pensions and National Insurance of the Slovak Republic

www.build.gov.sk Ministry of Infrastructure and regional development of SR

www.statistics.sk Statistic office of SR

www.finance.gov.sk The Department of the Exchequer (taxing authority)

www.zbierka.sk Collection of laws

Tšehhi

www.justice.cz

http://dw.czso.cz/rswj/dotaz_en.jsp

Poola

The Polish Chamber of Commerce

00-074 Warszawa, Trebacka 4

ph (+48 22) 630 96 00

fax (+48 22) 827 46 73

President: Mr. Andrzej Arendarski, aarendarski@kig.pl

www.kig.pl

Corporation of Building Entrepreneurs UNIBUD,

00-175 Warszawa, Jana Pawla II 70 lok. 100

tel. (+48 22) 636 34 76, fax (+48 22) 636 34 78

Ms. Barbara Reduch-Widelska

kpbunibud@wp.pl

Tingimused, mida peab sisaldama alltöövõtu- ning tööjõu rendifirma leping

Alljärgnevalt on esitatud lepinguklausel, mis tuleb käesolevas juhendis eelpool esitatud kohustuste täitmiseks lisada Soome või välismaise alltöövõtja või tööjõudu rentiva ettevõttega sõlmitavatesse lepingutesse.

Tellija vastutuse seadusega nõutavad andmed

Kui leping kehtib üle 12 kuu, on alltöövõtja või tööjõudu rentiv ettevõtte kohustatud esitama tellijale lepingusuhte ajal vähemalt iga 12 kuu tagant tellija vastutuse seaduses ettenähtud andmed maksude ja pensionimaksude tasumise kohta.

Õnnetusjuhtumikindlustuse kohustus

Välismaine alltöövõtja või tööjõudu rentiv ettevõtte on kohustatud võtma oma töötajatele õnnetusjuhtumikindlustused, mis katavad võimalikust tööõnnetusest või kutsehaigusest tulenevaid kahjusid.

Töötaja elamisloa

Kui alltöövõtjal või tööjõudu rentival ettevõttel on tellija objektil tööl välismaalasest töötaja (mitte EL/EEA riigi kodanik), on ta kohustatud esitama tööobjekti juhtkonnale või muule tellija esindajale ning vajaduse korral ka edasitoimetamiseks töötaja kehtiva töötaja elamisloa.

Kohaldatav kollektiivleping

Juhul, kui alltöövõtja või tööjõudu rentiv ettevõtte ei ole Soome tööturuorganisatsiooni liige ega ole seega liikmelisuse tõttu kohustatud järgima ühtegi kollektiivlepingut, teatab ta, et järgib allpool märgitud tegevusala kollektiivlepingut ning töö- ja sotsiaalseadusandlust:

- () Ehituse
- () Majatehnik
- () Maa- ja vesiehituse
- () Maalritööde
- () Asfalditööde
- () Veeisolatsiooni
- () Põrandakatmise
- () Ehitustoodete tööstuse
- () Metallitööstuse
- () Muu, millise? _____

Esindaja nimetamine

Töötaja Soome lähetav välismaine alltöövõtja on teadlik oma kohustusest nimetada enne töö alustamist ametisse lähetatud töötajate seadusele vastav esindaja. Lähetatud töötajate seaduse § 4 a järgse esindajana tegutseb xx Oy nimel _____, kontaktandmed: _____
Tööd ei tohi alustada enne, kui esindaja kontaktandmed, sealhulgas aadress Soomes, on esitatud tellijale. Kui esindaja vahetub, tuleb uuest esindajast viivitamatult teatada tellijale.

Ülalmainitud esindaja on kohustatud säilitama

- tööandja identifitseerimisandmed (nimi, ettevõtte registreerimisnumber, aadressiandmed)
- töötegija identifitseerimisandmed (nimi, isikukood, vanus)
- selgitus lähetatud töötaja töötingimuste kohta (töölepingu kestus, töötamiskoht, ülesanded, kohaldatav kollektiivleping, palga määramise alus, tööaeg)
- selgitus lähetatud töötaja töötamisõiguse aluse kohta (liikumisvabadus, elamisluba jne.)
- lähetatud töötaja tööajaarvestus Soomes
- andmed lähetatud töötajatele makstud palkade kohta.

Töötaja rinnakaart

Alltöövõtja (ettevõtte nimi) peab hoolitsema selle eest, et igal tööobjektil töötaval tema teenistuses oleval töötajal või võimalikul renditöötajal oleks nähtaval isikut identifitseeriv fotoga rinnakaart. Sellele lisaks peab alltöövõtja esitama enne tööde alustamist peatöövõtjale oma ettevõtte ja võimalike alltöövõtjate töötajate või kasutatavate renditöötajate nimed ja sünniajad töömaal vajalike läbipääsulubade väljaandmiseks ja nende õigsuse jälgimiseks.

Töösuhete tingimustega seotud arusaamatuste lahendamine

Kui tööobjektile tekib arusaamatusi selle suhtes, kas alltöövõtja või tööjõudu rentiv ettevõtte on maksnud oma teenistuses olnud töötajatele ülalpool kokkulepitud palka ja muid kollektiivlepingus ettenähtud tasusid, on alltöövõtja või tööjõudu rentiv ettevõtte või nende käesolevasse lepinguklauslisse märgitud esindaja kohustatud esitama tellijale asja selgitamiseks palga ja muude tasude maksmist puudutavad tõendid. Tellijal ja peatöövõtjal on õigus näha esitatud tõendeid ka siis, kui tellija või peatöövõtja ei ole alltöövõtulepingu järgne tellija.

Käesoleva lepinguklausli kandmine lepingutesse

Alltöövõtja või tööjõudu rentiv ettevõtte peab kandma käesoleva lepinguklausli oma alltöövõtulepingutesse.

Andmete esitamine maksuametile

Tellijal esitab maksuametile igas kvartalis alltöövõtja nime, kontaktandmed ning andmed alltöövõtu hinna kohta. Esitatavad andmed on alltöövõtja nimi, ettevõtte registreerimisnumber, aadress, vastutava isiku nimi (välismaiste ettevõtete puhul ka esindaja Soomes), tööobjekti nimi, alltöövõtu liik, alltöövõtu hind (kogu arveldus või kokkulepitud töövõtusumma), töövõtu alustamispäev ning objekti arvatav valmimisaeg.

Lepinguklausli rikkumise õiguslik tagajärg

Tellijal on õigus tühistada käesolev töövõtuleping, kui alltöövõtja või tööjõudu rentiv ettevõtte

- ei ole enne töö alustamist esitanud tellija vastutuse seaduse kohaseid selgitusi ja tõendeid,
- ei ole lepingusuhte ajal esitanud tellijale käesoleva lepingu kohaselt tellija vastutuse seaduses nõutud tõendeid,
- ei ole võtnud oma töötajatele käesolevas lepingus ettenähtud õnnetusjuhtumikindlustust,
- ei esita tööobjekti juhtkonnale või muule tellija esindajale oma teenistuses oleva töötaja nõuetekohast töölooba või selgitust selle kohta, et luba ei vajata,
- ei järgi käesolevasse lepingusse märgitud tööobjektile oma välismaalastest töötajate suhtes käesoleva lepinguga kohustuslikuks täitmiseks võetud kollektiivlepingut,
- ei ole nimetanud ametisse käesoleva lepinguklausliga ettenähtud esindajat, ei ole teatanud esindaja vahetumisest ega ole esitanud tema kontaktandmeid või esindaja ei ole täitnud oma ülesandeid,
- ei ole esitanud nädala jooksul, alates tellija vastavast nõudmisest vajalikku selgitust töötajatele makstud palkade ja muude tasude kohta,
- ei ole kandnud hoolt selle eest, et ettevõtte enda töötajal või selle kasutataval renditöötajal oleks nähtaval isikut identifitseeriv fotoga rinnakaart või ei ole esitanud käesolevas lepinguklauslis ülalpool ettenähtud andmeid peatöövõtjale või
- ei ole võtnud oma alltöövõtulepingutesse käesolevat lepinguklauslit,
- ei järgi töökaitseadusest ning selle alusel väljaantud või peatöövõtja poolt esitatud töökaitsealaseid määrusi.

Kui alltöövõtja või tööjõudu rentiv ettevõtte ei ole nädala jooksul, arvestades vastava nõude esitamisest, esitanud tellijale rahuldavaid selgitusi oma töötajatele või oma alltöövõtjate töötajatele või renditöötajatele makstud palkade ja muude tasude kohta, peab ta tasuma leppetrahvi _____ € iga algava nädala kohta.

Tellijal on õigus kinni pidada ja korvata alltöövõtjat või tööjõudu rentivat ettevõtet ära kuulamata alltöövõtusummast või muust saadaolevast summast vahendeid lepingupartneri töötajate töösuhtest tulenevate hüvitiste maksmiseks või lepingupartneri poolt tekitatud muu kahju hüvitamiseks.